

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų tarybos
2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

13-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NEMATERIALUSIS TURTAS“

(Žin., 2004, Nr. 20-616)

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti nematerialiojo turto pripažinimo, įvertinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.

2. Standartas taikomas nematerialiojo turto apskaitai.

3. Standartas netaikomas:

3.1. teisių į mineralinius išteklius, žemės gelmių ir kitų gamtos išteklių tyrinėjimo ir gavybos išlaidų apskaitai;

3.2. nematerialiajam turtui, kurį įmonė numato perleisti arba sunaudoti per vieną ataskaitinį laikotarpį. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“;

3.3. atidėtųjų mokesčių turto apskaitai;

3.4. verslo junginių prestižo apskaitai. Prestižo apskaitos reikalavimus nustato 14-asis verslo apskaitos standartas „Verslo jungimai“;

3.5. finansinių priemonių apskaitai;

3.6. nematerialiojo turto, gauto iš specifinių sandorių tarp draudimo įmonių ir draudėjų, apskaitai;

3.7. kitam nematerialiajam turtui, kurio apskaita reglamentuojama kituose verslo apskaitos standartuose.

4. Nematerialusis turtas, įsigytas pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartis, įsigijimo metu registruojamas apskaitoje 21-ojo verslo apskaitos standarto „Nuoma ir lizingas“ nustatyta tvarka, o vėliau jo apskaitai taikomos šios standarto nuostatos.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Aktyvioji rinka – rinka, kurioje prekiaujama tos pačios rūšies prekėmis ar paslaugomis, nesunkiai galima rasti norinčius (ketinančius) jas pirkti ar parduoti ir kurioje rinkos dalyviai gali gauti informacijos apie kainas.

Amortizacija – amortizuojamosios vertės priskyrimas sąnaudoms (ar kito turto savikainai) ir paskirstymas per visą planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų to turto ekonominės vertės kitimą.

Amortizuojamoji vertė – suma, gauta iš turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus numatytą likvidacinę vertę.

Balansinė vertė – suma, kuria turtas yra parodytas balanse. Nematerialiojo turto balansinė vertė yra lygi jo likutinei vertei.

Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina – sumokėta (mokėtina) pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto, kuris naudojamas įsigyjant ar gaminant turtą, vertė.

Likutinė vertė – suma, gauta iš nematerialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus amortizacijos sumą, sukauptą per visą jo naudingo tarnavimo laiką, pridėjus visus šio turto vertės padidėjimus ir atėmus visus jos sumažėjimus.

Likvidacinė vertė – suma, kurią įmonė tikisi gauti už turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje, įvertinus būsimas likvidavimo ir perleidimo išlaidas.

Naudingo tarnavimo laikas – laikotarpis, kuriuo įmonė tikisi naudoti riboto naudojimo laiko turtą, arba gaminių ar produkcijos vienetų, kuriuos įmonė tikisi pagaminti (gauti) naudodama šį turtą, skaičius.

Nematerialusis turtas – identifikuojamas nepiniginis turtas, neturintis materialios formos, kuriuo įmonė disponuoja ir kurį naudodama tikisi gauti tiesioginės ir netiesioginės ekonominės naudos.

Nuvertėjimas (nuostolis dėl vertės sumažėjimo) – suma, kuria turto balansinė vertė yra didesnė už jo atsiperkamąją vertę.

Piniginis turtas – turimi pinigai ir turtas, kuris bus gautas už iš anksto žinomą pinigų sumą.

Plėtra – tyrimų rezultatų ar kitų žinių taikymas planuojant arba kuriant naujus ar iš esmės pagerintus produktus (medžiagas, įrengimus, gaminius, procesus, sistemas ar paslaugas) prieš pradėdant komercinę jų gamybą ar naudojimą.

Prestižas – suma, kuria įgijėjo sumokėta kaina viršija įsigytos kitos įmonės grynojo turto dalies vertę ir iš kurios įgijėjas tikisi gauti ekonominės naudos ateityje.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsikeista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio išipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti / parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio išipareigojimą.

Tyrimas – suplanuota veikla, atliekama siekiant naujų mokslo ar technikos žinių.

III. NEMATERIALIOJO TURTO PRIPAŽINIMAS

5. Nematerialusis turtas pripažįstamas, jei jis atitinka nematerialiojo turto apibrėžimą ir šiuos pripažinimo kriterijus:

5.1. pagrįstai tikėtina, kad įmonė ateityje iš turto gaus ekonominės naudos;

5.2. turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina gali būti patikimai įvertinta ir atskirta nuo kito turto vertės;

5.3. įmonė gali tuo turtu disponuoti, jį kontroliuoti arba apriboti teisę juo naudotis kitiems.

6. Vertinant tikimybę gauti ekonominės naudos, turi būti vadovaujama nematerialiojo turto pirminio pripažinimo metu turima patikima informacija ir laikomasi ne tik formalių reikalavimų, bet ir turinio svarbos principo.

7. Būsimąją ekonominę naudą, gaunamą iš nematerialiojo turto, gali sudaryti gaminių ir paslaugų pardavimo pajamos, išlaidų sumažėjimas ar kita nauda, gaunama iš įmonės naudojamo nematerialiojo turto.

8. Vienas svarbiausių nematerialiojo turto pripažinimo kriterijų yra jo kontrolė. Įmonė kontroliuoja turtą, jei ji turi teisę gauti iš jo būsimosios ekonominės naudos bei uždrausti kitiems ją naudoti. Įmonės galimybė kontroliuoti nematerialųjį turtą ir jo teikiamą ekonominę naudą gali būti išreikšta juridinėmis teisėmis. Tai gali būti autorių ar panašios teisės.

9. Nematerialiojo turto pavyzdžiai gali būti:

- 9.1. prekių ženklai;
- 9.2. patentai ir licencijos;
- 9.3. autorių ir gretutinės teisės;
- 9.4. teisė demonstruoti kino filmus;
- 9.5. plėtros darbai;
- 9.6. kompiuterių programos;
- 9.7. prestižas.

10. Tam tikrais atvejais nematerialusis turtas gali būti susietas su materialia forma. Toks turtas gali būti kompaktiniame diske (kompiuterių programos), popierinėse laikmenose (licencijos ar patentai), kino juostoje ar pan. Tais atvejais, kai turtas turi materialiojo ir nematerialiojo turto požymių, nustatant, kuriam turtui jį priskirti, įvertinama, kuris požymis vyrauja. Jei kompiuterių programa ar kitas nematerialusis turtas yra neatskiriama materialiojo turto dalis, jis apskaitomas materialiojo turto sudėtyje (pavyzdžiui, kompiuterio operacinė sistema, be kurios kompiuteris negali veikti, priskiriama kompiuterio įsigijimo savikainai; jei kompiuterio programa nėra sudedamoji įrangos dalis, ji apskaitoma kaip nematerialusis turtas).

11. Plėtros veikloje gali būti sukurti ar pagaminti bandomieji pavyzdžiai, kurie turi materialią formą, tačiau šiuo atveju materialiojo turto požymiai yra antriniai, nes pagrindinis tikslas yra tobulinti produktą, todėl šios išlaidos priskiriamos nematerialiajam turtui.

12. Nematerialusis turtas gali būti atskiriamas ir neatskiriamas nuo įmonės ir kito jos turto. Nematerialusis turtas, kurį įmonė gali perleisti ar išnuomoti, yra laikomas atskiriamu nuo įmonės ir kito jos turto. Jei nematerialusis turtas yra neatskiriamas nuo kito turto ir kuria būsimąją ekonominę naudą tik kartu su kitu turtu, jis gali būti pripažįstamas tik tada, jei įmonė gali nustatyti, kokią būsimąją ekonominę naudą ji gaus iš to nematerialiojo turto.

13. Įmonės darbuotojų kvalifikacija, vidaus išlaidos, patirtos siekiant sukurti / sudaryti pirkėjų sąrašus ir panašius objektus, nelaikomos nematerialiuoju turtu. Įmonės patirtos išlaidos susikurtiems prekių ženkluoms, straipsnių antraštėms ir panašaus pobūdžio išlaidos taip pat neturi būti pripažįstamos nematerialiuoju turtu. Jos negali būti atskirtos nuo visų verslo plėtros išlaidų, todėl jos negali būti pripažįstamos kaip atskiras nematerialusis turtas.

14. Jei straipsnis neatitinka nematerialiojo turto apibrėžimo, išlaidos pripažįstamos sąnaudomis jų susidarymo metu. Išlaidų, kurios pripažįstamos sąnaudomis, kai tik jos patiriamos, pavyzdžiai:

14.1. veiklos pradžios išlaidos (pavyzdžiui, įmonės steigimo išlaidos, tokios kaip išlaidos teisinėms, konsultavimo paslaugoms apmokėti, registravimo rinkliavos, išlaidos naujai gamyklai atidaryti, naujam verslui ar veiklai pradėti, tokios kaip išlaidos iki atidarymo, veiklos ar gamybos pradžios);

- 14.2. darbuotojų mokymo;
- 14.3. reklamos ir reprezentacinės;
- 14.4. įmonės ar įmonės dalies perkėlimo ar reorganizavimo.

15. Nematerialusis turtas gali būti įsigijamas iš išorės arba sukuriamas įmonės viduje. Prestižas įmonės viduje negali būti sukurtas, kadangi pagal apibrėžimą jis atsiranda tik įsigijus kitą įmonę.

IV. NEMATERIALIOJO TURTO ĮSIGIJIMO REGISTRAVIMAS APSKAITOJE

16. Nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

17. Jei nematerialusis turtas yra įsigijamas iš išorės šaltinio, jo įsigijimo savikaina gali būti patikimai įvertinta, kai perkant atsiskaitoma pinigais ar kitu turtu.

18. Nematerialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro įsigyjant šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma (ar kitokio sunaudoto turto vertė), įskaitant muitus ir kitus negražinamus mokesčius. Turto įsigijimo savikainai gali būti priskiriamos ir kitos tiesioginės turto paruošimo numatomam naudojimui išlaidos (pavyzdžiui, atlyginimai už teises paslaugas).

19. Jei nematerialusis turtas įsigyjamas brangiau nei jo tikroji vertė išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir sutartyje palūkanos nenurodytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės, taikant rinkos palūkanų normą. Skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis visą išsimokėjimo laikotarpį.

20. Jei nematerialusis turtas yra įsigyjamas sujungiant verslą, įsigijimo savikaina bus laikoma jo tikroji vertė įsigijimo dieną. Jei nėra nematerialiojo turto aktyviosios rinkos, jo įsigijimo savikaina atitiks sumą, kurią įmonė įsigijimo dieną sutinka sumokėti už turtą, sudarydama sandorį su nepriklausoma, išmanančia apie šį turtą ir ketinančia atlikti šį sandorį šalimi. Nustatant šią sumą, turi būti naudojama patikima informacija ir atsižvelgiama į sandorių su panašiu turtu rezultatus.

21. Įsigyjant verslą, įsigyjančioji įmonė pripažįsta nematerialųjį turtą, kuris atitinka šiame standarte nurodytus pripažinimo kriterijus, net jei šis turtas nebuvo pripažintas įsigyjamąsios įmonės finansinėje atskaitomybėje. Jei nematerialiojo turto, įsigyto sujungus verslą, įsigijimo savikaina (t.y. tikroji vertė) negali būti patikimai įvertinta, šis turtas nepripažįstamas kaip atskiras nematerialusis turtas.

22. Nematerialusis turtas gali būti įsigytas mainais į kitą turtą.

23. Jei nematerialusis turtas yra įsigytas mainais į išleidžiamus nuosavybės vertybinius popierius, jo įsigijimo savikaina yra šių nuosavybės vertybinių popierių tikroji vertė.

24. Mainais gauto nematerialiojo turto įsigijimo savikaina nustatoma prie mainų sutartyje numatytos vertės pridėdant tiesiogines su turto mainais susijusias išlaidas.

25. Jei sudarant mainų sutartį turto vertė nenurodoma, o nematerialusis turtas įsigyjamas mainais į tokios pat ar panašios paskirties nematerialųjį turtą, kuris panašiai naudojamas toje pačioje verslo srityje ir turi panašią tikrąją vertę, įsigijimo savikaina lygi mainais atiduodamo turto balansinei vertei. Tokiu atveju pelno (nuostolių) iš mainų sandorio neatsiranda. Tačiau mainais atiduodamo turto tikroji vertė gali būti mažesnė už jo balansinę vertę. Tokiu atveju ta suma, kuria turto tikroji vertė skiriasi nuo balansinės vertės, pripažįstama nuostoliu dėl nematerialiojo turto vertės sumažėjimo, o gaunamas turtas parodomas balansine verte po vertės sumažėjimo.

26. Jei sudarant mainų sutartį turto vertė nenurodoma, o mainais atiduodamas kitos paskirties nematerialusis, materialusis ar finansinis turtas, mainais gauto turto įsigijimo savikaina bus atiduodamo turto tikroji vertė, pridėjus visas su turto mainais susijusias išlaidas, tenkančias įmonei.

27. Jei sudarius mainų sutartį atsiskaitoma turtu ir pinigais, toks sandoris vertinamas kaip nepanašios paskirties turto mainų sandoris.

V. NEMATERIALIOJO TURTO SUKŪRIMO REGISTRAVIMAS APSKAITOJE

28. Kuriant turtą įmonės viduje, išlaidos turi būti suskirstytos į tyrimų ir plėtros išlaidas. Jei įmonė negali atskirti tyrimų išlaidų nuo plėtros išlaidų, visos išlaidos priskiriamos tyrimo išlaidoms. Tyrimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

29. Tyrimų išlaidų pavyzdžiai gali būti:

29.1. veikla, skirta įgyti naujų žinių;

29.2. gautų žinių įvertinimas ir jų pritaikymas;

29.3. alternatyvių medžiagų, priemonių, gaminių, procesų, sistemų ar paslaugų ieškojimas.

30. Plėtros išlaidų pavyzdžiai gali būti:

30.1. pavyzdžių ir modelių projektavimas, konstravimas ir išbandymas prieš pradėdant gaminti ar naudoti;

30.2. instrumentų, įrankių pavyzdžių, formų ir atspaudų projektavimas pagal naujas technologijas;

30.3. bandomosios įrangos, kuri skirta ne komercinei gamybai, projektavimas, konstravimas ir eksploatavimas;

30.4. pasirinktų naujų alternatyvių medžiagų, įrangos, produktų, procesų, sistemų ar paslaugų projektavimas, konstravimas ir testavimas.

31. Plėtros etape susidariusios išlaidos nematerialiuoju turtu turi būti pripažįstamos tada ir tik tada, kai įmonė turi patikimų įrodymų, kad:

31.1. ji turi techninių galimybių bei finansinių ir kitų išteklių užbaigti plėtros darbus;

31.2. ji ketina baigti kurti nematerialųjį turtą ir jį naudoti arba parduoti;

31.3. ji sugeba naudoti arba parduoti nematerialųjį turtą;

31.4. nematerialusis turtas ateityje teiks įmonei ekonominės naudos;

31.5. ji gali patikimai įvertinti su nematerialiuoju turtu susijusias išlaidas.

32. Tai, kad įmonė turi pakankamai išteklių baigti kurti ir naudoti nematerialųjį turtą bei gauti iš jo naudos, gali būti įrodoma, pavyzdžiui, verslo plane nurodant turimus techninius, finansinius ir kitus reikiamus išteklius bei įmonės galimybę jais naudotis.

33. Išlaidas viduje sukurtam nematerialiajam turtui gali patikimai įvertinti įmonės taikoma savikainos skaičiavimo sistema (pavyzdžiui, darbuotojų atlyginimai ir kitos išlaidos, kurias įmonė patiria).

34. Įmonės viduje sukurto nematerialiojo turto pasigaminimo savikaina yra suma išlaidų, kurios buvo patirtos nuo tos datos, kai nematerialusis turtas pirmą kartą atitiko šiame standarte nurodytus pripažinimo kriterijus. Įmonės viduje sukurto nematerialiojo turto išlaidomis gali būti:

34.1. išlaidos medžiagoms ir paslaugoms, naudojamoms ar suvartojamoms kuriant turtą;

34.2. darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių kuriant turtą, darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai;

34.3. kitos išlaidos, tiesiogiai susijusios su turto kūrimu, tokios kaip juridinių teisių registravimo rinkliavos ir kuriant turtą naudojamų patentų bei licencijų amortizacija;

34.4. pridėtinės išlaidos, kurios kuriant turtą yra būtinos, gali būti patikimai įvertintos ir pagrįstai priskirtos tam turtui. Pridėtinių išlaidų paskirstymas atliekamas tais pačiais būdais kaip ir gaminant materialųjį turtą.

35. Išlaidų, kurios nepriskiriamos įmonės viduje sukurto nematerialiojo turto pasigaminimo savikainai, pavyzdžiai gali būti:

35.1. pardavimo, administracinės ir kitos bendrosios išlaidos, kurių negalima tiesiogiai priskirti turto kūrimui ar paruošimui naudoti;

35.2. pradiniai veiklos nuostoliai, patirti prieš pasiekiant planuojamus turto naudojimo efektyvumo rodiklius;

35.3. darbuotojų mokymo.

36. Išlaidos, kurias įmonė pripažino sąnaudomis ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, vėliau negali būti koreguojamos ir priskiriamos nematerialiojo turto pasigaminimo savikainai.

VI. NEMATERIALIOJO TURTO EKSPLOATAVIMO IR KITŲ VĖLESNIŲ IŠLAIDŲ APSKAITA

37. Nematerialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, sąnaudoms.

38. Nematerialiojo turto atnaujinimo ar tobulinimo išlaidos, patirtos po jo įsigijimo ar sukūrimo, turi būti pripažįstamos sąnaudomis tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo jos patiriamos, išskyrus atvejus, kai šios išlaidos gali būti patikimai įvertintos, priskirtos konkrečiam turtui ir įmonė gali patikimai nustatyti, kad jos leis ateityje gauti iš to turto didesnę ekonominę naudą. Jei šios sąlygos yra įvykdomos, išlaidų suma didinama nematerialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

39. Nematerialiajam turtui būdinga tai, kad daugeliu atvejų neįmanoma nustatyti, ar išlaidos patobulins nematerialųjį turtą ir todėl jis ateityje duos didesnę ekonominę naudą, ar tik išlaikys tinkamą jo būklę. Paprastai sudėtinga tas išlaidas tiesiogiai priskirti kuriam nors konkrečiam nematerialiajam turtui, todėl tik labai retai išlaidos, patirtos po piršto ar pasigaminto nematerialiojo turto pradinio pripažinimo, gali būti pridėtos prie to turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos.

40. Balanse nematerialusis turtas rodomas likutine verte.

VII. NEMATERIALIOJO TURTO AMORTIZACIJA

41. Amortizuojama nematerialiojo turto vertė turi būti nuosekliai paskirstyta per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

42. Nematerialiojo turto amortizacijos suma pripažįstama amortizacijos sąnaudomis kiekvieną ataskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai amortizacijos sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo savikainą.

43. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama remiantis metine amortizacijos norma, kurią įmonė nusistato, atsižvelgdama į:

43.1. planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką;

43.2. galimybę veiksmingai naudoti šį turtą, jei įmonę valdys kita vadovų komanda;

43.3. iš turto gaunamų produktų gyvavimo ciklą;

43.4. informaciją apie panašaus ir panašiai naudojamo turto naudingo tarnavimo laiką;

43.5. techninį, technologinį ir kitokį senėjimą;

43.6. verslo šakos, kurioje turtas naudojamas, stabilumą ir iš turto gaunamų gaminių ir paslaugų paklausos rinkoje pokyčius;

43.7. tikėtinus konkurentų ar galimų konkurentų veiksmus;

43.8. turto kontrolės laikotarpį ir teisinius bei kitokius veiksnius, ribojančius naudojimo laiką;

43.9. turto naudingo tarnavimo laiko priklausomybę nuo kito įmonės turto naudingo tarnavimo laiko.

44. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laiko įvertinimas tampa nelabai patikimas, kai naudingo tarnavimo laikas ilgas. Tačiau jei yra patikimų įrodymų, kad nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas bus ilgesnis negu 20 metų, įmonė gali nustatyti ilgesnį nei 20 metų naudingo tarnavimo laiką.

45. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas gali būti ilgas, bet visada ribotas.

46. Jei įmonė kontroliuoja nematerialųjį turtą turėdama teises, kurios buvo suteiktos ribotam laikui, nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas neturi viršyti tų teisių galiojimo laiko, išskyrus atvejus, kai teisės gali būti atnaujintos ir jų atnaujinimas yra pagrįstas.

47. Veiksnių, kurie rodo, kad teisės į nematerialiojo turto kontrolę gali būti atnaujintos, pavyzdžiai:

47.1. kontrolės teisių galiojimo laiko pabaigoje nematerialiojo turto tikroji vertė nesumažėja;

47.2. yra patikimų įrodymų, kad sąlygos, jei yra numatytos, bus įvykdytos ir teisės valdyti turtą bus atnaujintos.

48. Nematerialusis turtas amortizuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) amortizacijos skaičiavimo metodą.

49. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, metinė amortizacijos suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V1 - V2}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė amortizacijos suma;

V1 – nematerialiojo turto įsigijimo vertė (pasigaminimo savikaina);

V2 – nematerialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

50. Nematerialiojo turto likvidacinė vertė turi būti laikoma nuliui, išskyrus atvejus, kai trečiasis asmuo įsipareigoja nupirkti turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje arba yra aktyvioji to turto rinka ir pagal ją gali būti nustatyta likvidacinė vertė, be to, tikėtina, kad ši rinka bus ir turto naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

51. Turto amortizuojamoji vertė nustatoma iš įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atimant turto likvidacinę vertę. Jeigu likvidacinė vertė nėra lygi nuliui, reiškia, kad įmonė tikisi nematerialųjį turtą perleisti jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

52. Amortizacijos laikotarpis turi būti peržiūrimas kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Jei tikėtinas turto naudingo tarnavimo laikas reikšmingai skiriasi nuo ankstesnių įvertinimų, amortizacijos laikotarpis turi būti patikslintas.

53. Jei paaiškėja, kad nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas įvertintas netinkamai arba turto vertė buvo patikslinta dėl jo patobulinimo ar vertės sumažėjimo, amortizacija skaičiuojama nuo iš naujo nustatytos turto vertės.

VIII. NEMATERIALIOJO TURTO VERTĖS SUMAŽĖJIMAS IR NURAŠYMAS

54. Jei nematerialusis turtas dar nėra naudojamas arba nustatytas ilgesnis kaip 20 metų jo naudingo tarnavimo laikas, kiekvienų finansinių metų pabaigoje, net jei nėra požymių, kad turto vertė sumažėjo, įmonė turi peržiūrėti ir įvertinti nematerialiojo turto vertę. Jei turto vertė sumažėja, pripažįstamas nematerialiojo turto vertės sumažėjimas.

55. Jei nematerialiojo turto, įsigyto sujungus verslą, vertė sumažėja per kitus finansinius metus, prasidedančius po finansinių metų, kai buvo sujungtas verslas, pabaigos, ir tai nėra susiję su aplinkybėmis, pasikeitusiomis po verslo sujungimo dienos, nuostolių dėl vertės sumažėjimo suma koreguojama nematerialiojo turto vertė ir prestižas, kurie buvo pripažinti įsigijimo metu.

56. Nematerialiojo turto vertė turi būti mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto vertės sumažėjimas“ nustatyta tvarka.

57. Jei apskaitoje užregistruotas nematerialusis turtas nebeatitinka turto priskyrimo nematerialiajam turtui požymių, jis nurašomas.

58. Perleidus nematerialųjį turtą, pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas. Pelnas ar nuostoliai, susidarę perleidus nematerialųjį turtą, apskaičiuojami iš gautų pajamų atimant perleisto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

59. Praradus ar nurašius nevysiškai amortizuotą nematerialųjį turtą, pripažįstami nuostoliai, kurie parodomi pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip veiklos sąnaudos.

60. Nematerialusis turtas, kuris nenaudojamas įmonės veikloje ir laikomas perparduoti, registruojamas atsargų sąskaitoje likutine verte tą dieną, nuo kurios turtas nebenaudojamas. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“.

IX. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

61. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleista ši informacija:

61.1. apie kiekvieną nematerialiojo turto grupę:

61.1.1. naudingo tarnavimo laikas;

61.1.2. įsigijimo (pasigaminimo) savikaina laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

61.1.3. įsigyto per ataskaitinį laikotarpį nematerialiojo turto vertė;

61.1.4. nurašyto turto vertė;

61.1.5. vertės sumažėjimas ir jo atstatymas;

61.1.6. per ataskaitinį laikotarpį priskaičiuota amortizacijos suma ir kuriame finansinės atskaitomybės straipsnyje ji parodyta;

61.1.7. sukaupta amortizacijos suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

61.1.8. likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

61.2. nematerialiojo turto apskaitos politika ir jos keitimas;

61.3. apskaitinių įvertinimų keitimas;

61.4. turto, kuris yra visiškai amortizuotas, tačiau naudojamas, įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

61.5. nematerialiojo turto, kuris amortizuojamas per ilgesnį negu 20 metų laikotarpį, likutinė vertė ir priežastys, dėl kurių nustatytas toks amortizacijos laikotarpis;

61.6. nematerialiojo turto, kurio kontrolę riboja teisės aktai ar tam tikros sutartys, likutinė vertė;

61.7. nematerialiojo turto, užstatyto kaip išipareigojimų garantija, likutinė vertė;

61.8. pirmą kartą taikant šį standartą turi būti nurodyta nematerialiojo turto, kuris neatitiko šiame standarte nurodytų pripažinimo kriterijų ir todėl buvo nurašytas, likutinė vertė.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

62. Pirmą kartą šį standartą taikanti įmonė turi nuo standarto įsigaliojimo datos taikyti šio standarto nuostatas, o praėjusių finansinių metų lyginamąją informaciją pataisyti pagal 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

63. Įmonės, kurių balanse yra nevysiškai amortizuota formavimo savikaina ar kitas nematerialusis turtas, kuris neatitinka šiame standarte nurodytų nematerialiojo turto pripažinimo kriterijų, pradėdamos taikyti šį standartą formavimo savikainos straipsnį turi panaikinti taikydamos 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas

ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

64. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.